

Redacția noastră, Administrațiunea și
Tipografia:
BRAȘOVU, piața mare Nr. 22.
Scrisorile nerăncante nu se pri-
mesc. Manuscrisurile nu se re-
trimt.

BIBLIOTECA DE ARHIVĂRI:
Brașov, piața mare Nr. 22.
Inserate mai primăvăr în Viena
(Otto Klaus), Heinrich Schickel, Alois
Hernold, M. Duker, A. Oppell, J. Dus-
sowicz; în Budapesta: A. V. Gold-
berger, Anton Mezei, Eckstein Bernut;
în Frankfurt: G. L. Deube; în Ham-
burg: A. Steiner.

Prețul inserțiilor: o serie
garzonată pe o coloană 6 cr.
și 30 cr. timbru pentru o pu-
blicare. Publicări mai dese
după tariful și învoială.
Reclama pe pagina III-a
serie 10 cr. v. a. și 30 bani.

GAZETA TRANSILVÂNIEI.

ANUL ÎLII.

„Gazeta” este în fiecare zi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe șase luni
8 fl., pe trei luni 3 fl.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 franci, pe trei luni
10 franci.
Se prenumără la toate oficiile
poștale din țară și din afară
și la dd. colectoři.
Abonamentul pentru Brașov:
la administrațiune, piața mare
Nr. 22, etajul I.: pe un an
10 fl., pe șase luni 5 fl., pe trei
luni 2 fl. 50 cr. Cu dăruț în
casă: Pe un an 12 fl., pe
șase luni 6 fl., pe trei luni 3 fl.
Unu exemplar 5 cr. v. a. și
15 bani.
A-tă abonamentele cât și
inserțiunile sunt a se plăti
înainte.

Nr. 276.

Brașov, Luni, Marti 12 (24) Decembrie

1889.

Brașov, 11 Decembrie v.

După ce cultul lui Kossuth a luat dimensiuni așa de mari între Unguri; după ce guvernul tizsaist nu numai l'a tolerat, dar l'a hrănit și l'a încălzit chiar la sinul său; după ce mulțime de orașe ungurești au ales pe ex-dictatorul din Turin ca cetățen de onoare și întreaga presă ungurească se închină lui ca la un idol, nu e mirare, că acest Kossuth vine acum și, trăgându consecințele din toate aceste fapte, pretinde scurt și lămurit să se aducă pentru el o nouă lege separată, ca să nu-și pierdă dreptul de cetățen al Ungariei, cu toate că el nu vrea să recunoască statul ungar în forma lui de azi.

Scrisoarea, ce a adresat-o Kossuth din incidentul declarărilor ministrului-președinte Tisza în afacerea cetățeniei lui, și pe care o publicăm mai jos în estras, este der o urmare firească a politicii d-lui Tisza și de aceea pare lucru ciudat, că organele de publicitate ale ministrului-președinte se sânt acum ofensate prin cererea categorică a lui Kossuth.

Intre altele „N. Pester Journal” pune în fața scrisorii lui Kossuth întrebarea: că ore cetățenia ungară nu stă în legătură cu statul ungar și cu forma lui legală și ore statul ungar, care dă cetățenia nu este în strinsă legătură cu regele său legal? Și totuși cum vorbește Kossuth despre regele ungar și despre statul ungar?

Der nu-i destul cu atâta — adauge numita foiță — ci Kossuth mai pretinde încă dela corpurile legiutore ale acestui stat revizuirea unei legi, numai ca densusul să nu fi silit a face un singur pas măcar, care involve și numai aparența, că el ar re-

cunoște acest stat; așa cevași nu s'a mai pomenit!

Nu s'a mai pomenit, der se întâmplă acum și mirarea foiei tizsaiste ne întărește în părerea, că scrisoarea lui Kossuth l'a adus pe d-lui Tisza într'un corn de capră, pentru că a apucat a declara în ședința dietei dela 11 Decembrie a. c., că va propune modificarea legii incolatului și și a „paragrafului lui Kossuth” 31.

Au de furcă acum amicii d-lui Tisza de a-l scote din această strimțore, dânduși silința a dovedi, că Tisza prin declarația sa n'a înțelesu nicidecum, ca să aducă o lege specială anume pentru persoana lui Kossuth, a celui mai mare inamic al dinastiei.

Astfel vedem în „N. F. Pr.” de er, sub titlul „Situatiunea în Ungaria” nisce aserțiuni făcute cu scop de a liniști pe amicii și aderenții domnului Tisza asupra șgomotelor ce s'au lăpitu în zilele din urmă despre retragerea sa.

Astfel i-se raportază diarului vienesu, că ori cât s'ar scrie prin diare n'a fost și nu va fi crisa ministerială în Ungaria. Nu-i adevărat că în cabinetul unguresc n'ar domni înțelegere; asemenea nu-i adevărat, că d-lui Tisza a propus o lege specială pentru Kossuth, cum scriau foile opoziționale triumfându. Pote că se vor ivi unele „dificultăți”, pote să se întâmple și „evenimente neprevăzute”, der o crisa nu există.

Dintr'altă parte i-se raportază aceleiași foi, că e numai o poveste, că Tisza ar fi cădutu în disgrăția și că declarările lui în afacerea Kossuth ar fi fostu desaprobrate în Viena. Prin modificarea promisă a legii incolatului, d-lui Tisza voește să satisfacă unei necesități generale, ce s'a ivitu și din alte casuri, dintre cari „N. Fr. Presse” enumeră câteva, nu i-a

trecutu der prin minte de a comite un act antidinasticu.

Apărarea acesta se termină cu obiceiuita frasă, că retragerea lui Tisza ar fi pentru întreaga monarhia un fapt de o mare importanță și că în aceste timpuri critice bărbatul acesta trebuie să rămână în fruntea afacerilor statului ungaru.

Ori cum ar fi însă este neîn-doiosu, că scrisoarea lui Kossuth ațipându din nou spiritele pote produce mari dificultăți și chiar încurcături cabinetului actualu. Arma cu care se servește d-lui Tisza contra opoziției este cu două tășuri, așa că în cele din urmă se pote tăia însuși cu ea, ori-cătu de binevoitori ar fi cei din Viena în judecarea procederei sale.

DIN AFARĂ.

Presă rusăscă despre Bosnia și Herțegovina.

Agitațiunile pressei rusesce în po-triva Austro-Ungariei continuă mereu. „Grajdanin”, vorbindu despre sorțea ce-o îndură locuitorii provinciilor ocupate, dice: „Putem s'o spunem fără șfială, că ei nici sub guvernul turcesc n'au fostu torturați astfel. Autoritățile de-acolo pot să se permită în Herțegovina ori ce impertinență, căci nu sunt impedecate de nimeni, împotriva lor nu pote să protesteze nimeni, fiindcă a protesta acolo e identicu cu a te revolta. Dările cele nespuse de mari ruineză poporul, care deja se pregătesce a emigra, fiindcă patria lui din mila sorții a ajunsu să fiă o țemniță austriacă. Emigrarea însă nu este permisă; din 400 de familii numai 40 au pututu trece în Serbia, er celelalte sunt osendite a suferi greua sorțe din trecut. Ori-ce semn de viață se consideră ca o încercare de revoluție și gendarmii au ordinu să arunce în țemniță pe fiecare, care va greși o singură dată în contra legilor celor rigurose. Nu e mirare deci, dacă în Herțegovina crește din ce în ce mai mult

tendința d'a se uni acestă provincie cu Serbia sau cu Muntenegrulu și că unii dintre Herțegovineni au stăruitu pe lângă Sultanul, domnul lor nominalu, să le dea și lor un regim independentu, pe cum i-s'a datu Bulgariei. Credem, că dacă lucrurile aceste vor continua încă în direcția acesta, atunci „punctul periculosu” din Peninsula balcanică nu va fi Serbia, după cum dicit foile austriace, ci nenorocita Herțogovină... Pericolul ilu mai măreșce și împrejurarea, că scutul datu Muntenegrenilor de către Serbia, atrage multu pe emigranții herțegovineni. Ore n'a sositu încă timpul ca să ne gândim seriosu la toate?”

Pregătiri rusesce de răboiu.

Telegramele ce sosescu din Rusia erăși aduc sciri despre mari pregătiri de răboiu, ce se facu acolo. Așa se dice că ministrul de răboiu a contractat unu nou împrumutu de 80 de milioane pentru procurarea unui nou sistem de puscă de calibru mai micu. Suma acesta i-o va pune la dispoziție în scurtă vreme ministrul de finanțe. După împărțările lui „Standard”, unu întreprindătoru englesu a luat asupra-și fabricarea a 3 milioane de puscă. De altă parte Agenției Havas i-se comunică din Petersburg, că flotele rusesce din Marea Neagră și Marea Baltică vor fi întărite în celu mai apropiatu timpu cu câte două mari corăbii cuirasate și cu mai mulți torpilori.

Armata Belgiei în casu de răboiu.

În ședința de Mercuri a camerei belgiane s'au dat lămuriri asupra puterilor combatante, de care ar dispune Belgia în casu de răboiu. Ministrul de răboiu, generalul Pontus, ceti o lungă dare de semă despre actualul sistem de apărare alu Belgiei. După vederile unanime ale comisiunilor militare, trebuie să fiă o armată de 100,000 omeni și o rezervă de 30,000 omeni. Belgia are azi o armată de liniă de 72,932 omeni și o armată de fortărăță de 53,402 omeni, așa-dără 126,334 omeni. La acesta se adaugu trupele de garnisone și gendarmeria în număr de 5,422 omeni,

FOILETONULU „GAZ. TRANS.”

Istoria se repetesce.

„Trecutul — dice Lamainais — e o lumină, pusă în prezentu, ca să lumineze viitorul”. Eu să aprindem și noi o lumină și să trecem cu ea prin amurgitul timpilor trecuți, ca să vedem: cine au fost în vechime „Popii noștri”?

Trec și se strecură anii; prin negură și întunerecu lumina va străbate.

Cu nespuse bucurii cetii în „Transilvania” Nr. 24—25. memorabila corespondința a zelosului domn advocat, Andrei Cosma, din Șimleu, care are meritul inițiativei d'a face lumină asupra evenimentelor dinainte de epocalul anu 1848 cu privire la întrebarea: Ce-au făcutu Românii, cum și-au apăratu limba, care este identică cu esistența națională, în anul 1842, când dieta din Clușă proiectase introducerea limbei maghiare, chiar și în bisericile noastre?

Acestă întrebare n'o vedem resoluată prin nici unulu din scriitorii români, cari s'au ocupatu, până în ziua de azi, cu istoria Ardealului; er Românii

— așa credu eu — nimicu nu dorescu cu atâta sete, ca tocmai faptele străbunilor, din care, precum forțe nimeritu dice domnul A. Cosma: „am putu și noi să învățăm multe și să ne însușim în „lupta, ce aveni să susținem pentru conservarea și cultivarea nămului nostru.”

Domnul advocat ne spune, că în arhivul vicariatului din Șimleu se află o mulțime de acte importante pentru istoria nămului românesc, prin care „cuvlegându, ca albina, mierea din flori, s'ar putu întregi lacunele, ce se observă în „istoria noastră națională”. Apoi, făcându începutul cu o epistolă a Episcopului Lemeni adresată în 30 Martie 1842 Vicariului Alesandru Sterea Șuluțiu, termină astfel: „Din scrisoarea Episcopului „mi vineja conchide, că Vicariul Șuluțiu „viu s'a interesat de causă și pote a „și scrisu Episcopului, care prin scri-soarea presentă voește să-l pună în cu-rant cu lucrurile și să-l mângăie, adu-cându la cunoștință, că cauza nu e „perdută.”

Vă felicitu, domnulu meu, pe acestu teren, urmați mai departe și recunos-

cința nămului românescu Vă va remunera pentru zelul și ostenelele d-vostre.

Eramu decisu eu, înainte cu 37 de ani, în anul 1852, când mă aflam în Sălagiu, ca funcționar, „să culeg mierea din flori”, der ne sciind, numai presupunându, însemnătatea acelor acte — căci metropolitul Șuluțiu, fiindu celu mai modestu om din lume, nici odată nici chiar înainte mea, nu vorbea despre tăptele săvârșite de densusul, am amănatu lucrul de pe o zi pe alta, până când m'am pomenit cu unu ucas alu guvernatorului, principele Carolu Schwarzenberg, în urma căruia ca „agitatoru” a trebuit, în timp de 48 de ore, să părășesc Sălagiul. Fuseiu adevăratu transferat în districtul Clușului, din pedepsă, pe speșele mele. Acestă afacere a ajunsu până la Cabinetu. În urmă eu am fostu absolvat de pedepsă și mi-s'au rebonificat speșele de călătorie. Au vrutu adevă despoții, ca să-mi pună „că-lușu” în gură; der n'au pututu.

Șese ani în urmă, a încercat unu altu despotu, guvernatorulu principele Liechtenstein d'am punu „că-lușu” în gură; der ce să-i faci: non possumus! M'a

amenințat, că dacă nu-mi voiu lăpăda sântămintele mele românesci, voiu fi datu afară din oficiu. Adevă dacă nu-mi voiu smulge inima din pept și nu-o voiu arunca-o „cânilor”, ca să-o mănânce, va fi vai de locu.*) Der nu se pote, omule! nu sunt eu de vină; de vină e leagănu, în care m'au legănat; și de vină e Eva, doica mea, o „Motă”, care mă adormia în totdeuna cu cântecul „protopopului Șuluțiu”, cântec, ce l'a făcutu el, la anul 1821. Cântec de jale, care se cântă nu numai în Ardeal, ci și în România, pe unde se află Ardeleni din bătrâna generațiune, sub nume de cântecul „Șuluțiuului”:

„Bucuriă bucuriă
„Vorbă frumoasă n' pustiă,
„În totu locul te-am căutat,
„Nicări nu te-am aflat.”

„N'am decât numai nădejde
„Dacă și ast' voiu perde
„Rămăiu lume, scumpă țără,
„Căci viața e amară.”

Der mă oprescu deocamdată aici și reviu la obiectu.

*) A se vedu toate acestea în „Memoriulu meu. Aut.

așa că țera are gata 131,756.000. S'au luat toate măsurile, ca din anul 1890 să aibă la dispozițiune o armată de 145,000 oameni.

Kossuth despre cetățenia sa.

Marele „dictator“ a adresat zilele trecute o scrisoare către Dr. L. Müller, conducătorul partidei independente din Arad. În scrisoarea aceasta Kossuth se pronunță asupra dreptului său de cetățenie ungară. Scrisoarea a fost publicată în „Arad és Vidéke“, după care luăm și noi pasagele mai însemnate:

„Stimate d-le! Sentimentul meu de bună cuviință mă făcea să doresc a nu mă pronunța în afacerea dreptului meu de cetățenie, pentru ca nu cumva să dau privilegiu presupunerii, că aș vră să înființez păreri existente în cestiunea aceasta. Dér după o depărtare de câteva zile întorcându-mă în Turin, am cetit în foile ungurești, că în cestiunea aceasta s'a ținut o conferință în Arad, care la indemnul și propunerea d-tale a hotărât ca să aștepte pronunțarea mea, că ore afu eu de îndestulătoare declarația, ce a făcut'ou de ministru-președinte în ședința dela 22 Noemvre, drept răspuns la propunerea d-lui Iranyi. Se vede dér, că d-vostre n'ați crezut că imposibil, ca eu să mă mulțumesc cu declarația ministrului-președinte. Drept aceea mă simt nevoit a declara, că presupunerea aceasta m'a surprins în mod foarte neașteptat, fiindcă eu stăruiam în credința, că principiile, vederile mele constituționale, modul meu de cugetare și caracterul meu, vor fi destul de cunoscute în țară pentru ca să nu presupun nimeni că aș fi în stare să privesc ca schimbată prin o declarația ministerială acea situația durerosă, care mi-s'a creat prin § 31 din art. de lege L din 1879...

Pentru acesta se recere o lege.

Cum s'a putut dér, ca în mânia acestui principiu elementar de drept, țera să gândească, că eu voi privi pte de îndestulătoare declarația ministrului-președinte, ba încă (spre mai marea mea mirare, ca să nu dică tocmai scandalizare), să se afe și de aceia, cari să privesc afacerea aceasta ca terminată?

Causa o afu în împrejurarea, că șeful guvernului și-a predat declarația sa astfel, ca și când el ar face destul legi din 1879 când dișe, că pe aceia, de cari a vorbit, prin urzare și pe mine, îi va considera ca cetățeni ai patriei... De aici confuziunea de idei.

„Cetățenia de onore“, dișe Kossuth, „n'are de-aface nimic cu dreptul de cetățenie. Dér precum aceste cetățenii de onore nu pot da cetățenia de stat, tocmai așa nu pot s'o susțină. Mai multe orașe ale Mării Britanii m'au învrednicit cu cetățenia de onore. Li-am

mulțamit, am primit și sunt deja în posesiunea mea diplomele acelor orașe, dintre cari una i-s'a dat sermanului es-patriat maghiar între sunetele clopotelor, bubuitul tunurilor și iluminarea orașului, și cu toate acestea cui i-ar fi trecut prin minte să credă, că primirea acestor cetățenii de onore însemnă, că eu aș vră să fiu considerat de cetățean al Angliei? Esprimându mulțamita mea pentru asemenea distincțiuni, ce mi-s'au făcut de numeroase orașe ale țerei mele, declar totodată, că ele îmi servesc spre multă mângăere, deși prin această legea nu s'a schimbat și lovitura grea a pierderii cetățenii mele nu s'a delaturat dela încrunțita mea frunte“.

Intr'unu postscriptu Kossuth observă, că după ce și-a încheiat scrisoarea, a primit prin telegraf școarea, că ministrul președinte a declarat în cameră, că va prezenta un proiect de lege în privința încetățenirii și că va modifica legea. Dér în urma acestora i-se va schimba durerosa situația, Kossuth dișe, că nu scie, doresce însă ca oamenii, cari se interesează cu bunăvoință de dreptul său de cetățenie, să ia în considerare deosebirea ce-o face el între cetățenia de onore și între dreptul de cetățenie.

SCRILE ȚILEI.

Limba română isgonită. În bugetul gimnasiunii catolice din Clușiu figura și o sumă pentru propunerea limbei române, încă de pe timpul absolutismului nemțesc. Consiliul de direcțiune al statului catolic însă a șters acea sumă din buget și dec' dela 1 Ianuarie 1890 limba română e isgonită din acel gimnasiu.

Așa-dér sub absolutism se respecta limba naționalităților, dér sub constituționalismul unguresc se persecută! De altu comentariu nu mai e nevoie.

„Influenza“ în Ardeal. Bôla epidemioă, despre care s'a făcut atâtea vorbă, s'a ivit și în Ardeal în orașele Clușiu, Sebeșul săsesc, Sighișoara și în Sibiu, unde 40 de soldați s'au bolnăvit de ea. E curios, că și „influenza“ se ivesce cu deosebire în orașe.

Triodul cu litere latine. Țilele acestea va apăre la Blașiu prima edițiune din Triodul tipărit cu litere latine. Conține 60 côle de tipar și costă unu exemplar legat în piele 10 fl., legat în pânză 9 fl., nelegat 6 fl. 50 cr.

Să ia exemplu. Primăria din București va îmbrăca de sărbătorile Crăciunului 308 copii săraci. Dér primăria din Brașov câți va îmbrăca?

Arderea teatrului nemțesc din Pesta. Despre arderea teatrului nemțesc din Pesta dișe de acolo aduc raporte lungi și amănunțite. Focul se dișe, că a început Vineri în 20 Decemvre cam pe la 3 ore d. a. și peste o jumătate de oră sala cea mare unde încăpeau peste 2,000 de privitori, deja era totă în flacări. Focul s'a estins c'o iuțelă grăznică, așa încât în scurtă vreme el a cuprins întregu edificiul. După o oră coperișul și părții încep să se misce amenințându a se dărma. Focul era în puterea lui s'era pe la 7 ore, când întreg orașul era luminat de uriașe flacări, ce umplură de grăză pe locuitori. În totu timpul câtă a ținut arderea, stradele din apropiere erau închise, așa încât comunicația a fost întreruptă până s'era târziu. Edificiul teatrului a fost ocupat de miliția, ér edicii dimprejur de pompieri, dintre cari patru au fost răniți. Teatrul a a fost asigurat cu 245.000 fl., o sumă cu care cu greu se va pute edifica unu altu asemenea celui ars.

O voce din diecesa Gherlei.

Cetind în Nr. 263 alu „Gazetei Transilvaniei“ școarea despre suspendarea confratelui nostru și meritului protopopu Berinde, pentru că a comis „păcatul“, de a înălțat rugăciuni pentru părintele Lucaciu, trebuie să mă-turisc, că acestu cas și pe mine, ca preot român, m'a indignat până la extrem și mai cu sémă vedându, că fôia șovinistică „Magyarság“ saltă de bucurie în urma succesului dobândit, publicându cerculariul episcopesc, prin carele nis'ar mai da și nouă, preoților, o „meritată“ lecțiune.

Aci îmi permit numai atâtea a observa, că cel puțin eu nu am primit încă acel circular, și deja „Magyarság“ de vre-o 2—3 săptămâni l'a primit, se vede, că avem buni suferi pe lângă Ilustritatea Sa!

Dintru început m'am fost rezolvat a observa strictă tăcere față cu toate aceste evenimente de tristă memoria, dér vedându, că și fôia noastră pseudo-oficioasă „Szolnok-Doboka“, care se susține în cea mai mare parte de pe spinarea comunelor românesce, în Nr. 50 dela 15 Decemvre a. c. se grăbesce a publica menționatul circular și încă pe pag. primă sub titlul: „Politizáló oláh papok“, dișendu, că acestu circular are menirea a face mare senzația în toate părțile — nu m'am mai putut predomi și nolens-volens mă vedu silit a declara acestor șovinistice foi, precum și tuturor adoratorilor lor, că:

„Noi ca preoți români, nutriți cu prescură românescă și consecii de chîmărea noastră, nu numai acum, ci totdeauna ne-am

ținut de sântă datorință a ne ruga pentru martirii și bărbații noștri bine-meritați; și nu numai pentru confratele Lucaciu am înălțat rugăciuni fierbinți, atâte pe timpul, câtă a fost în arest preventiv, cât și cu ocaziunea pertractării finali, ci totdeauna și pentru toți martirii noștri am înălțat cele mai fierbinți rugăciuni la tronul divin și vom înălța totdeauna. Și cine ore ne-ar pute împiedeca a nu ne ruga pentru ai noștri? — Nimeni și érași nimeni!

Să nu ne cugete nimeni așa lași, căci dora și noi suntem și vom fi totdeauna preoți cu crucea în frunte „si fractus illabatur orbis“..... Unu preot.

Ni-se cere a da locu următoarei întâmpinări la corespondența din Baia de Crișiu, publicată în Nr. 268 alu „Gazetei“, care întâmpinare vrea să trecă drept o apărare și pe care o publicăm întocmai precum am primit'ou, ca să dovedim imparțialitatea noastră, lăsându răspunderea în sarcina autorului ei:

Baia de Crișiu, 2 Decemvre 1889.

Onor. „Gazeta Transilvaniei!“ În nr. 268 a apărut unu articlu din Baia de Crișiu, prin care edatorul voesc a pune lepedeul celu mănjit sub altu, ca să apară de naționalist bun, e rușine, că voesc a călări pe notari, cari de locu nu se ocupă cu politica, ér edatorul nu e vrednic de ea. În meritul articolului îmi țin de datorință a da deslușirile următoare:

E drept, că alegerea amintită s'a ținut în cancelaria pretorială, unde s'au ales 6 Români și 3 Maghiari, a cădu concipistul*) articolului numit pentru că e om tiner, necunoscut cu poporul și neîndreptățit de a pute fi ales, edatorul pentru-că nu are influința presupusă, mă mir, că concipistul se lasă sedus de arendaș de crășmă.

Cum a decurs alegerea se pte vedé din actul oficios, care corespondendu legi s'a aprobat, se vedem căi Români s'au ales în cercul Veței inferioare, unde a presidat alu treilea ginere alu lui Mihalovits, Petru Gligor? — nici unul; acolo nu a fost nici pretorele, nici gendarm, se vede, că sub Mihalovits s'au ales 6 Români, până când sub edatorul nici unul.

Referitoru la cele dișe despre Mihalovits, nu pot servi cu deslușiri pentru că sunt numai minciuni, atâte îmi iau libertate a dișe, cumcă a se ocupa cu caracterul cuiva în publicitate dela om diplomat nu se așteptă, prin aceasta s'a arătat lipsa culturale. Nu e drept că Mihalovits și-a câștigat 2 gineri, ambii ne ținem fericiți, că suntem membrii familiei densusui, alu treilea ginere e drept, că nu-i notar, pte că nici nu merită.

E minciună, că nu m'a putut ține în postu numai 3 luni, pentru că în respectul legii am servit până atunci, până când edatorul a dat mâna cu

*) Sub „edator“ se pare, că înțelege pe presupusul trimițetor, ér sub „conciptist“ pe presupusul autoru alu corespondenței. —Red.

Ce e cauza, de episcopul Leményi îl pune în curentu pe vicariul Șuluțu, despre pașii făcuți la tron, întru apărarea limbei românesce?

Étă ce:

Et horum meminisse iurabit.

În anul 1842, cu ocaziunea când Maghiarii feudal în dieta Transilvaniei crease art. de lege despre introducerea limbei maghiare chiar și în bisericile românesce, fericitul metropolitu Alexandru St. Șuluțiu, atunci vicariu foraneu alu Silvaniei, provocă clerul român de ambe confesiunile, și prin elu națiunea întregă, la pași solidar. Avându no-rocirea de a poseda o copie fidelă de pe acel act de provocare, cu plăcere îl dăm publicității, și bine că actul însuși vorbesce mai pe sus de toate, prin urmare nu are trebuință de comentariu, totuși credem, că este datorința noastră de dișiri să observa cel puțin, că îl publicăm pentru ca să vedă nepoții ce au pățit bătrânii și ca să scie ce au lucrat unii dintre ei atunci, când erau rari nantes in gurgite vasto, cari să fi avut speranță, cu atât mai puțin

curagiul, de a întreprinde ceva pentru viitorul națiunii. Pêtrunsă de stimă și respectu către repausatul, generațiunea presentă are ocaziunea de a vedé, că ideia de a ține în Blașu unu congresu naționalu grandiosu, ca cel din 1848, încă la 1842 era conceput în spiritul lui Șuluțiu. Firesce, că dintr'aceia, cari s'au înciripat dela 1848 încôce, puțin voru fi cari să pricipă însemnătatea actului și pericolul la care se putea espune Șuluțiu pe timpurile acelea. Din publicarea actului va resulta cel puțin recunoscerea adevărului, că decă atunci, când națiunea română gemea în șerbute și numai unii rari luciferi mai avea speranța de a scăpa de perire, acum când ori și cum, dér cel puțin poporul nu mai e marfă, și presa încă, deși cu ore-cari pericle, totuși este binisor liberă, déră nu ar fi nici păcatu nici crimă a lucra toți și mai cu de-adinsul întru interesul națiunii și a nu se codi cere în cătrău și numai atunci a se arăta când e trebuință de români la cutare oficiu, ca să înainteze pe socotela națiunii, în acestu casu, veđi bine ca Români; — apoi în fine se va constata și

adevărul, că Maghiarii, deși contrari anteluptătorilor români, prin urmare și lui Șuluțiu, cunoscându ei totuși, că nu lucră din motive și interese personale, și înainte de 1848 și după aceea, cu neasemenat mai mare stimă și respectu vorbia și vorbescu încă despre Șuluțiu, decât despre unii farisei și publicani. — Să nu uităm déră, că Șuluțiu a iubit multu națiunea sa, și cu numele națiunii pe buze, rugându-se pentru dânsa, a murit.

Lăsăm să urmeze textul actului cestionat:

Nr. 131. A vicario foraneo Sylvaniae. Reverendissimo domino Theodoro Serény, parochi gr. cat. oppidi Fogaras, archidiacono a Venetiensi et districtus Fogarasis vicario foraneo, s. sedis consistorialis assessor, domino in Christo frati colendissimo, in stricte officiosis, per Cibinium Fogarasini.

Prea onorate d-le vicariu colegă! și frate în Christos prețuite! — Ce furtună grea se ridică să întunece și cea puțină lumină a sôrelui, care de sub miriadele negrilor nori a vécurilor treoute, încep a luci pe cerul român —

din novelele, care ne publică operatele dietei țerei și proiectele Maghiarilor, sciu, că ai vedut existența națiunii noastre, cultura și religia cu puternica întroducere a limbei maghiare însuși în bisericile, catedrele și cărțile noastre, în cea de pe urmă perire a primejdiei se aduc, nu fără călcarea juris naturae et publici gentium, și punerea sub picioare a rânduiei cei D-deesci, care prin s. Paul apost. la Rom. 12 v. 12—26 și acolo s'a spus, unde dișe, că mai bine a grăi unu cuvântu cu înțelegere, decât mii fără înțelesu.

Ce întunecare și orbire și mișelătate a adus în cler și în totă nația română introducerea literilor și limbei străine în literatura și bisericile române, nu'i limbă să pte espica; nici lacrimi destule să se pte plânge. — Ca de un blăstem și anatema din certu pentru păcatele noastre și a nației noastre pogorite, și-duce nația aminte de fapta lui Alesandru, principele Moldaviei, carele la viclenul sfatu alu lui Teocist Bulgarul, lăpădându literele strămoșesci, îmbracă cărțile bisericesci cu sdrențe străine, și făcu nația mută și orbă c

